

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 17. De obligatione voti, & peccato quod illius transgressione
committitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

differe inter se specie: sicut differunt simplex promissio & stipulatio. Tenendum etiam est consequenter, quod votum solemnne transgressus, non satisfaciatur obligationi integre consistendi, si dicatur se transgressum esse votum castitatis, sed debeat explicare circumstantiam, quod tale votum fuerit solemnne.

226. Octava diuisio voti est, in priuatum quod priuatim fit, & in publicum quod publice, & coram multis fit. Quæ diuisio non coincidit cum præcedenti: quia non repugnat votum simplex fieri publice, & solemnne fieri priuatim, id est, præsentate solo Prælato Ecclesiastico. Aliud circa diuisiõnem hanc annotandum non occurrit: nisi quod votum publicum cæteris paribus magis obliget, ratione scandali, quam priuatim.

Nona diuisio voti in personale, reale, & mixtum.

Votum personale dicitur, cuius materia est actio personæ: siue ea sit actio præceptorum, siue consiliorum, operumve supererogationis: vt votum ieiunandi, orandi, pauperum, castitatis, obedientie, aut ingrediendi religionem: siue etiam sit pecunia estimabilis: vt si quis voueat manibus laborare in ædificatione templi, votum censetur personale: quia quantumuis sit digna stipendio, adeoque pretio iusto (quo & redimi possit de consensu Prælati) spectandum est tamen potius secundum illud quod ipsa est formaliter, quam secundum illud cui æquiualeat virtute. Ita notat Suarez in seq. lib. 2. cap. 12. num. 1. Reale vero dicitur, cuius materia est res aliqua: vt votum elemosynæ, vel alterius oblationis pecuniæ in pium usum. Mixtum denique, cuius materia partim constat ex actione, partim ex re. Quod duplex est, vnum quod æque constat ex personali & reali: vt si quis voueat se oraturum in sacello Loreano, & ibi collaturum aliquot nummos aureos. Alterum vero quod principaliter est personale, & secundario ac accessorie est reale: vt votum peregrinationis. Nam peregrinatio de se est actio personæ: quam vt exerceat quis debet expendere res suas: qua ex parte tale votum est reale secundario: sicut & ratione actionis, quæ principaliter peregrinatio importat, est principaliter personale. De qua re Suarez in seq. num. 2. & 3.

227. Differunt autem in tribus votum personale & reale. Ac primo, quod personale tanquam onus impositum personæ: vouentis, non transeat ad alios ratione hereditatis, seu bonorum à vouente acceptorum. Reale vero tanquam onus impositum rebus vouentis, transeat: sicut & transeant debita ab ipso contracta. Secundo, quod votum personale ab vno emissum, non obliget alterum: quia est actus religionis quo vouens propriam voluntatem offert Deo, ad excitandam in se deuotionem: Votum reale autem obliget, non quidem ratione actus vouendi, sed ratione rerum per votum obligatarum. Et ita hæres siue sit filius siue alius, ad vota realia eius qui illi relinquit hereditatem, tenetur saltem iuxta vires hereditatis. Tertio, quod is qui non potest per se implere votum personale, non teneatur implere per alium, iuxta post dicenda in sequenti num. 283. votum vero reale teneatur implere etiam per alium, sicut & soluere debita alia à se contracta: cum perinde ratione illius, ac ratione horum, habeat res suas obligatas satisfactioni.

228. Potro votum mixtum æque principaliter ex personali & reali, quatenus est personale, induit naturam voti personalis: & quatenus reale, voti realis: & ita si quis vouit ire ad S. Iacobum & ibi dare calicem, hæres tenetur eo mittere calicem, non autem eodem ire. Reale autem principaliter, sed secundario & accessorie personale: conditionem habet & proprietates voti realis: quia accessorium sequitur naturam principalis, vt habet regula 42. iuris in 6. Hincque est, quod si defunctus dum viueret vouit adificare monasterium, & ibi religiosam vitam profiteri, quia tale votum mixtum est principaliter ex reali, & accessorie ex personali: hæres tenetur fundare monasterium: non autem ibi religiosam vitam profiteri: personale vero principaliter & accessorie reale, conditionem, & proprietates pari ratione habet realis. Et ita si quis vouit peregrinari,

hæres nec tenetur id implere, neque expensas quas facturus erat mittere ad locum pium, quo peregrinaturus erat: sicut nec si vouit religionem, tenetur eidem religioni dare bona quæ ille secum in eam laturus erat: quia talia sunt tantum accessoria. Hæc doctrina est Palud. in 4. dist. 38. qu. 3. art. 3. D. Apton. 2. part. tit. 11. cap. 2. §. 5. Sylu. Votum 2. quæst. 11. & Nauarr. in Enchir. cap. 12. nu. 56. & 57. Soti in 7. De iust. quæst. 2. art. 1. in fin. Eandem late persequitur Suarez in seq. lib. 4. cap. 11.

Postrema diuisio voti est in affirmatiuum & negatiuum.

229. Votum affirmatiuum dicitur, quod fit de agendo aliquid, vt de suscipienda peregrinatione, negatiuum vero, quod de non agendo, vt de non fornicando. Aduertenda sunt autem duo, pro iudicio nobis proposito, quæ Suarez tractat in memorato lib. 4. cap. 12. Prius est, votum negatiuum absolute factum obligare semper, ac pro semper, adeoque statim ac factum est, perpetuoque: nisi ex intentione vouentis ipsum limitetur. Huius fundamentum est: quod negatio absoluta realis naturæ sit, vt destruat omnia quæ post se inuenit. Exceptionis vero additæ ratio est, quod obligatio voti, cum sit voluntaria, non extendatur ultra vouentis intentionem se obligandi. Quæ si fuerit cum limitatione ad diem à quo incipiat, vel ad certum terminum in quo desinat, aut cum certa restrictione materia: vt cum vouit quis, se non ingressurum aliquam domum spectans talem ingressum tanquam occasionem peccandi, votum inde censetur conditionati rationem induere, ipsiusque obligatio suspenditur vsque ad diem vel terminum præfixum: æque cessabit, si cesset materia restrictio: vt v. g. occasio peccandi ex ingressu domus.

Posterius est, votum affirmatiuum obligare statim ac fit, non tamē pro statim. Prior pars probatur, quia votum ex se est efficax causa obligationis: ideo enim dicitur quod vouere sit quidem libertatis, sed votum implere sit necessitatis. Eaque de causa statim ac emissum est, is qui emisit obligatur ad non habendum propositum contrarium obseruantia illius, & ad cauendum eiusdem obseruantia impedimentum. Posterior pars vero ex eo constat, quod operatio positua requirat temporis opportunitatem, quæ non semper adest humanoq; modo, nemo liberaliter promittendo, intendat aliter obligare se ad agendum aliquid, quam vt id præstet cum potum poterit commode. In diiudicanda autem commoditate voti adimplendi, spectandum est solum, quanta in negotio, quod ex voto peragendum est, requiratur iudicio prudentium, circumstantiis inspectis. Ratione quarum euenire potest, vt dilatio temporis, quæ respectu vnius, nimia non est: sit respectu alterius nimia: quia tempus, quod commodum est respectu vnius: non est semper respectu alterius, ob diuersas circumstantias personarum & negotiorum.

C A P. XVII.

De obligatione voti, & peccato quod illius transgressione committitur.

S U M M A R I U M.

- 230 Obligatio voti est sub mortali, ac illius violationem suadere peccatum est mortale.
- 231 Cuius generis sit malitia violationis voti.
- 232 Peccatum est, durius differre voti adimpletionem, perinde ac illud non implere.
- 233 Tres casus excepti.
- 234 Differentia inter votum factum de bono supererogationis, & factum de bonoposito in præcepto.
- 235 Notanda ad iudicandum quando peccetur contra votum affirmatiuum, aut contra negatiuum.
- 236 Alia notanda ad iudicandum quando peccetur contra votum, cuius obligationi præfixus est certus terminus.
- 237 Quomodo ex leuitate materiae transgressor voti excusari possit a mortali.

238. Qui non potest votum implere ex toto, tenetur ex parte quam potest.

239. Quando & quale peccatum committatur penitendo de facto à se voto.

V. ad huius rei notitiam faciūt plenissime Suarez persequitur in sexto tractatu de religione libro 4. & 5. Quæ vero possunt Confessario sufficere ad non iudicandum de ea temere, aliquot documentis complectemur.

230.

Primum est, votum validum sic obligare natura sua, vt transgressor illius mortaliter peccet, nisi interueniat impedimentum (de quo in sequentibus) extinguens illius obligationem: seu iusta causa per quam idem transgressor excusetur prudentis iudicio. Istud expresse tradunt Palud. in 4. distinct. 38. quæst. 3. art. 4. Supplementum Gabr. ead. distinct. quæst. prima litera F. Sotus in 7. de iust. & iure q. 2. art. 1. non longe à principio, Caiet. in verbo Votum c. 1. Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 26. vbi ait communem Theologorum sententiam esse: & Syluest. verbo votum 2. quæst. 20. simpliciter omnium sententiam esse dicens. Confirmatur autem: tum ex cap. Ananias, 17. quæst. 1. vnde habetur voti transgressionem dignam esse morte, prout constat ex eo quod gestum est in Anania & vxore ipsius, ex Actorum quinto cap. Tum ex cap. Licet De voto & voti redemptio. vbi dicitur post votum non licere alicui sine proprio salutis dispendio resilire. Tum ex prior ad Timotheum cap. 5. v. 12. vbi videtur quæ castitatem vouerunt, volentes nubere, dicuntur damnationem sibi acquirere: quia primam fidem irritam fecerunt. Tum demum ratione: quia si homo hominem grauius offendit, per perfidiam qua fidem ei datam frangit: multo magis grauius offendet Deum per illam perfidiam irreligiosam, qua votum ei sancte nuncupatum violat. Vnde intelligitur: quod quamuis vouere sit consilij: implere tamen quod voto promissum est, esse præcepti & necessitatis: iuxta cap. primum & secundum, 17. quæst. 1. expresseque habetur ex citato cap. Licet & ita illud Pal. 75. Vouete & reddite Domino Deo vestro consilium cõtinet: quoad priorem partem: & præceptum quoad posteriorem. Intelligitur quoque mortaliter peccare eum qui persuadet alteri violare votum: vt contigit illis qui vinum Nazareis propinabant, ex cap. 2. prophetie Amos vers. 12. à quo ex voto tenebantur abstinerere prout habetur ex cap. 6. Numerorum vers. 2. & 3. Ratio vero talis peccati patet per illud Apostoli monitum ad Romanos. in fine: quod digni sint morte non tantum qui ea quæ mortalia sunt faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus.

231.

Cæterum malitia violationis voti est cuiusdam perfidiae erga Deum, vt indicant citata verba D. Pauli Quia primam fidem irritam fecerunt. Quibus accedit quod inter homines frangens promissum arguatur infidelitatis. Vnius speciei autem esse talem malitiam respectu omnium votorum, ob rationem vnius irreligiositatis admittæ in actu cultus diuini, Suarez pro scholastico instituto fuit tractat in citato lib. 5. cap. 3. Vbi num. 8. notat eam nihilominus secundum quandam eminentiam inuolueret deformitatem sacrilegij, & mendacij: sacrilegij quidem, quia per voti violationem, quod fuit dicatum Deo, denegatur ei: mendacij vero, quia non fit quod dictum est, fore vt fieret: immo (quod longe maius est) & quod Deo promissum est. Porro grauiorem esse violationem voti quam periurij malitiam, habetur ex Soto de iust. & iure li. 8. quæst. 1. art. octauo, post D. Thomam 2. 2. quæst. 89. art. 8. Aduerte tamen, quod idem Sotus subiungit, & Nauar. notat in Enchir. cap. 12. num. 32. id locum habere tantum, quando iuramentum principaliter fit in utilitatem proximi: vt solet communiter: si enim principaliter fiat in honorem Dei (quia omnis ratio obligandi quæ in voto cernitur, in illo quoque datur, & quid amplius) grauior censetur malitia periurij, quam violationis voti.

232.

Secundum documentum est, peccatum mortale esse, vt transgredi votum, sic & illud diu differt, quando potest statim impleri. Quod quidem probatur per illud Deut. 23. Cum voueris Domino Deo tuo, non tardabis reddere: quia requirit illud Dominus Deus tuus] & infra: Si moratus fueris reputabitur tibi in peccatum. Item per il-

lud Ecclesiasticis quinto: Si quid uouisti Deo, ne moreris reddere: displicet enim ei infidelis & stulta promissio. Ex quibus verbis patet, peccatum perfidiae erga Deum committi, vt transgrediendo votum, sic illud non statim implendo, cum impleri potest: quemadmodum peccatum iniustitiae erga proximum committitur, non tantum retinendo alienum: sed etiam illud non statim restituendo.

Tres tamen casus sunt in quibus istud non procedit. Primus est, quando ille qui uouit præfixit sibi certum tempus: donec enim ipsum sit elapsum, non tenetur votum implere. Secundus, quando prudentis arbitrio iusta causa ad est differendi impletionem voti. Tertius, quando ex inaduerterentia inculpabili impletio differtur. Cæterum talis dilatio tunc est peccati grauius, quam alioqui esset, cum efficit, vt votum ipsum nullo modo possit postea impleri.

Hic occurrit dubium, an in materia graui, dilatio ad impletionem voti sit mortalis, etiam si fuerit breuis moræ. Ad quod Suarez in seq. cap. 6. num. 8. respondet, ex breuitate moræ tale peccatum esse tantummodo ueniale: eamque esse communem sententiam Summulariorum addit aliquot citatis. Ratioque est, quia rationabiliter præsumitur, si non constat de contrario, uouentem non habere animum obligandi se cum rigore maiore, quam soleant homines cum obligant se ex rigore iustitiae: in quo casu excusatione esse à mortali per leuitatem moræ, qua talis satisfactio differtur, patet ex dilacione solutionis mutui, quæ non damnatur peccati mortalis, si modici temporis sit. Nota autem consequens esse ex proposito documento: extra casum in quo impedimentum occurrit sufficiens ad tollendam obligationem voti: sicut ad licite omittendam: ita & ad licite differendam voti ad impletionem, requiri: tum iustam causam, tum Superioris auctoritatem: de quibus in sequenti cap. 22.

Tertium documentum est, si votum sit de bono supererogationis, seu quod sit tantum in consilio, vt de ieiunando extra tempus ab Ecclesia præscriptum: violationem illius esse speciale, vnicuique tantummodo peccatum: si vero sit de bono quod erat in præcepto positum: vt de non fornicando, non furando, &c. violationem ipsius non esse peccatum speciale sed circumstantiam mutantem speciem, atque adeo necessarii consentendam: eo quod malitiae fornicationis superaddat malitiam perfidiae irreligiosæ. Et ita, formaliter loquendo, tunc datur in vno actu duplex peccatum: ob duplicem nimirum deformitatem, quæ in eo cernitur. Quod quidem procedit, etiam quando votum fuerit generale de non peccando mortaliter, ex Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 34.

Quartum documentum est, si votum fuerit affirmatiuum, vt de orando, vel de ieiunando, aliove faciendo: atque prima uicetaliter fractum sit vt nequeat amplius obseruari, tunc ex vi voti, peccari ea sola prima uice, non item deinceps: eo quod impossibilis facta sit talis voti adimpletio. Exemplum est, si quis uouerit ieiunare die Sabbathi in honorem B. Virginis, & mane prandium sumperit. Quia enim illi impossibile est ieiunium eo die seruare, sumendo cenam non peccat ex vi voti: nisi illi faciat in illius contemptum. Aduerte tamen interdum manere obligatum ad supplendum talem suum defectum: voto scilicet ultra terminum præfixum retinente vim suam: interdum vero in termino præfixo obligationem voti extingui. De qua re late tractat Suarez in memorato tractatu lib. 4. cap. 13. Sed breuitati consulendo contenti esse possumus eo, quod Nauar. habet in Enchir. cap. 12. num. 54. in quiens illum qui uouet se aliquid certo tempore facturum, vt ieiunaturum, si præcipue habuit rationem operis (prout solet Confessarii dum in penitentiam imponunt penitentiam vt ieiunet die ueneris) nec impleat in tempore illo præfixo: teneat implere in proximo: seu quamprimum commode potest. Sin præcipue rationem habuit temporis, & illi ipsum opus adiunxit tanquam onus (ad eum scilicet modum quo ecclesia ieiunium indicit in uigiliis quarumdam solemnitatum) nullam tunc remanere obligationem implendi id quod omisum est in eodem tempore præfixo.

Quod si votum sit negatiuum, vt de non uelendo carnibus, tunc quoties contra ipsum agitur, nisi iusta causa excuset,

excuset.

excuset, peccatur mortaliter: siue sit votum perpetuum, siue temporale, ex Nauarr. in præced. nu. 53. & Angelo in verbo Votum 3. num. 27. Et ratio est quia votum ad instar præcepti, quatenus negatiuum est, obligat ad semper seu ad totum tempus pro quo emissum est intentione vouentis: ita vt non sit in eo locus dilationis impletionis: sed quamdiu tempus illius non finitur, peccetur qualibet vice qua contra illud agitur: nisi legitima Superioris relaxatio, aut grauissima necessitas (quæ nullam habet legem) excuset. Ratio est: quia negatio de se destruit omnia: & ideo votum negatiuum factum in communi de aliquo actu, obligat simpliciter ad abstinentiam ab omni actu particulari talis rationis: adeo vt toties peccetur contra eiusmodi votum, quoties perpetratur actus particularis, illo communi comprehensus: siue id ipsum votum factum sit pro diuturno, siue pro breui tempore: dummodo intra ipsum fiat eorumdem actuum repetitio.

Cæterum si ad vnam ex pluribus diebus, votum esset indifferenter emissum: vt cum quis vouerit vna die hebdomadæ non bibere vinum, tunc neque hac neque illa præcise die contra votum peccaretur bibendo: nisi esset vltima hebdomadæ dies: in quam tunc votum præcise caderet: ite oq; toties in ea peccaretur quoties ageretur contra tale votum, perinde ac si esset præcise emissum de non bibendo eo die.

336. Quintum documentum est: circa votum cui vouentis intentione præfixus est terminus vltra quem non obliget, sequentia esse notanda pro praxi, quæ Suarez persequitur in citato lib. 4. cap. 14. & 15.

Primum est, Quando quis vouit opus aliquod tanquæ onus, certæ diei: vt ieiunium feriæ sextæ in honorem passionis Domini, etiam si præuideat se illo die impediendum à ieiunio, non teneri præuenire, ieiunando præcedente aliquo die: vt nec supplere ieiunando aliquo sequenti die. Ratio est: quod etiam si id faciat, non implebit votum suum, quo specialiter promissit ieiunare feriæ sextæ in honorem illius diei, dicati memorie passionis Christi.

Secundum est, Quando vouens apponit certum tempus operi quod vouet: si id faciat intentione suspendendi obligationem vsque ad idem tempus, tunc non esse obligationem præueniendi, ad impledo promissum ante præscriptum tempus, etiam si præuideatur, futurum tunc impedimentum adimplendi. Ratio est, quod talis terminus non sit appositus, tam ad differendam adimplentionem, quam ad obligationem adimplendi inchoandam, vt sensus sit ex tali die hoc faciam: vnde sit vt ante talem diem nulla sit obligatio, quæ ante illam diem adimpleri debeat: nisi obligatio habendi moralem prouidentiam & curam, vt votum possit impleri suo tempore: pro quo obligauit, statim ac emissum est.

Tertium est, Quando in voto certum tempus operi apponitur tantum ad differendam adimplentionem: non vero ad suspendendam obligationem: præueniendum esse idem tempus adimplendo promissum: si præuideatur futurum in illo impedimentum implendi. Ratio est: quia tunc votum statim ac fit, obligat absolute ad hoc, vt opus fiat intra designatū temporis terminum. Id quod illustrari potest exemplo præcepti confitendi intra annum: quod qui nouit se non posse implere duodecimo mense, debet aliquo priore mense satisfacere tali sue obligationi. Et obligatus ad recitationem horarum canonicarum, præuidens se ab ea impediendum post meridiem, debet præuenire ante meridiem. Hoc autem præcedit, etiam si terminus temporis sit appositus ad finiendam obligationem: vt cum quis vouit se ieiunaturū quatuor diebus vnus mensis, non designando quibus limitando tamen voti obligationem ad eum ipsum mensem: ita vt velit illam cum hoc extingui. Quia igitur terminus talis mensis non fuit appositus operi ea intentione, vt in illo suspenderetur obligatio istud implendi: si præuideatur futurū vt post certum diem eiusdem mensis, votum impleri non possit: implendum est præcedentibus diebus: quod est præuenire terminum appositum. De his latius Suarez in citato cap. 14.

Quartum est, Cum terminus præfixus fuerit voto ad finiendam illius obligationem: eo elapso vouentem non

teneri ad aliquam compensationem. Idem dic de eo qui vouit quidem absolute, sed factus est impotens ad voti sui obseruationem: etiam si culpabiliter omiserit illud implere suo tempore, aut seipsum reddiderit impotentem ad implendum: & siue sit votum personale siue reale, prout in particulari late docet Suarez in cir. cap. 15. Ratio vero horum est, quod vouentis intentio in priore casu, sit se tantum pro certo tempore obligandi ad aliquid agendum: & in posteriori obligandi se quidem absolute: sed si possit præstare, non autem ad faciendam aliquam compensationem si non præstet. Nec est quod quis dicat teneri ad resarciendam iniuriam in eo illatam Deo. Nam culpa violationis voti non habet rationem iniuriæ, quæ ad recompenationem obliget per modum alicuius restitutionis, cum non sit proprie iniuria: vt pote quæ non damnificat Deum in suis bonis: vt contra iustitiam inducentem restituendi obligationem, esse censi debet. Nam vt habetur Job. 35. Si peccaueris quid ei nocebis? q. d. nihil. Voti igitur violatio est quidem grauis culpa contra fidelitatem Deo debitam: non tamen contra iustitiam proprie dictam: ita vt illa non requirat aliam satisfactionem, quam conuersionis ad Deum ipsum, per veram penitentiam.

337. Sextum documentum est, Paruitatem rei, transgressorem voti excusare à peccato mortali: non solum quando illa tantummodo fuerit pars materiae voti (quod neminem negare notat Suarez de relig. tract. 6. libro 5. cap. 4. nu. 6.) vt cum quis vouit se recitaturum septem psalmos, & scilicet vnum aut alterum versiculum omittit: sed etiam quando fuerit tota voti materia: vt cum quis vouit se recitaturum semel orationem Dominicam vel salutationem Angelicam, neque vult votum implere. Id quod Caietanus 2. 2. quest. 89. art. 7. negat quidem: sed tenendum est, sicut tenent Nauarr. in Enchir. cap. 12. num. 40. & Sotus de iust. & iure lib. 3. quest. prima art. 7. vbi ipsum acriter contra eundem Caietanum propugnat: & post eum Suarez in memorato cap. 4. an. 8. quia nihil est curratio modici, seu paruitatis in hac materia, sicut & in alijs sub mortali prohibitis, non valeat ad excusandum à mortali. Non enim locum habet in violatione voti, impedimentum illud per quod leuitas materiae non obstat, quin peccata aliqua sint mortalia: nimirum directe repugnare alicui diuino attributo: prout hæc res repugnat primæ veritati, Dei proprietati: desperatio, infinitæ Dei misericordie: odiū Dei, infinitæ ipsius bonitatis: & perurium, ipsius summæ perfectioni, qua nec mentiri potest, nec vlli iniquitati cooperari. Non habet inquam, locum in violatione voti tale impedimentum: quia malitia eius peculiariter consistit in infidelitate, qua fidem Deo datam frangimus: id quod tantum ostendit nequitiam nostram: nec pugnat directe, tanquam ex diametro oppositum, cum aliquo diuino attributo.

Nec etiam quod actus leuis sit totalis materiae voti, obstat quin illius violatio tantum sit venialis: maiore etiam ratione quam si partialis esset, vt argumento esse potest: quod per multiplicationem violationis præcepti in partibus modicis materiae sue grauis, peccatum mortale possit committi: non item per multiplicationem violationis diuersorum præceptorum habentium pro materia sua diuersos actus leues, quorum singuli tanquam totalis materia, seorsim ac sigillatim mandandi sunt executioni. Quæ de re late Suarez in seq. cap. 5. In hoc autem ea fundatur, quod actus leues quando sunt partiales, concurrant ad cõficiendum vnum totale, qui sit materia, ad æquata voti, eaque, vt supponimus, grauis: consequenterque, per argumentum à contrario, omissiones illorum leues, tanquam partiales concurrunt ad cõficiendam vnā omissionē totalem: quæ nonnunquam tam grauis est, vt possit ad mortale sufficere: nõ tantum secundum se totā, sed etiam secundum notabilem sui partē: qua scilicet præcepti adimpletio sic mutilatur, ac deturpetur: vt iudicio prudentis existimandum sit nõ esse ei satisfactum: cum moraliter illud nõ habeatur pro impleto, quod magna ex parte non est impletum.

Quod quidem contingit, non modo cum pars ipsa magna, tota simul omittitur, sed etiam cum seorsim multe partes modicæ, quæ simul collectæ illam adæquant. Atque

ita qui voto se adstrinxit ad vnam integram recitationem septem psalmorum penitentialium: vt reus censetur peccati mortalis, si duos vel tres vltimos sine causa omittit: sic etiam censetur, si in tota recitatione hinc inde omittat tot versus, qui eosdem psalmos in quantitate adaequant. Hinc enim perinde ac illinc contingit notabilis mutilatio integræ recitationis, impediens ne votum de ea factum iudicetur impletum: quia leues ipsæ omissiones sic multiplicantur, vt in totalem quandam coalescendo, vna accipiat per aliam incrementum: in quo, cum per multiplicationem ventum fuerit ad propositam æqualitatem, violatio quæ illum inducet, erit peccatum mortale: quia licet materia in qua committitur sit de se leuis, non est tamen secundum eam rationem, qua præcedentibus superaddita in vnius materiæ grauis complementum, habetur pro graui.

At vero quando multi actus leues, sunt materia totalis singulorum votorum, ita vt sigillatim ac diuisim adimplendi sint: quia tunc nulla est eorum vnio, qua vnus augetur per alium: nunquam per multiplicatam violationem ipsorum venialem, peruenitur ad aliquam mortalem. Nec enim ex venialibus, quantumcumque sint numero, efficitur vnum mortale. Hinc si quis vouit in singulos dies vnam orationem dominicam recitare spatio vnius mensis: licet per omnes illius dies, eam recitationem omittat, non committit maius peccatum in vltima quam in prima die. Sicq; datur excusatio à mortali: quando actus leuis, materia est totalis voti: quæ non datur quando tantum est materia partialis.

238. Septimum documentum, quod traditur à Caiet. in verbo *Votum cap. penult.* est, Eum qui non potest ex toto implere votum, teneri saltem ex parte qua potest: sicut qui non potest soluere totum debitum quod contraxit, tenetur soluere partem quam potest. Et qui non potest ieiunare totam Quadragesimam, debet partem quam potest. Et qui vna refectione contentus tunc esse impeditur, tenetur à veteritis cibis abstinere. Quod enim contingit in materia præcepti, pariter existimandum est contingere in materia voti: quod habet præcepti modum & ratione quandam. Ad idem facit, quod ex regula 37. iuris in 6. vile per inuile non debeat vitari.

Aduerte autem tunc documentum hoc locum habere, cum voti materia fuerit diuisibilis: vt censetur esse quando constat multitudine & collectione actuum separabilium à se inuicem. Si enim indiuisibilis fuerit: siue ex se, siue ex intentione vouentis: qua nolit aliter se obligare, quam prout in ipsius potestate fuerit totum implere: id ipsumq; non possit, excusabitur non tatum ab implendo illud, sed etiam illius partes quas potest: cum earum adimplitione voto satisfacere non valeat. Videndus est Suarez tract. 6. De relig. li. 2. c. 2. In cuius quoq; initio docet, quod obseruatione dignum est pro praxi: votum de materia impossibili, non obligare ad aliquid loco eius præstandum: quia votum non obligat ultra intentionem vouentis: quæ non est obligandi se ad aliud, quam ad id quod vouet, nisi illud in hoc fuerit inclusum: vt est cælibatus, aut non petere ab vxore debitum: in perpetua castitate.

239. Octauum documentum est, Peccatum esse mortale vouentem penitere voti facti, si penitentia includat propositum non implendi illud. Hoc de se manifestum est: quia propositum non implendi votum, & non implere sunt eiusdem malitia: quemad. Caiet. 2. 2. q. 88. art. 6. Sotus lib. 7. de iust. q. 2. art. 4. ad 2. & Nauar. in Enchir. cap. 12. num. 55. annotant. Sed aduerte non esse idem sentiendum quando talis penitentia tantum includit propositum, se ab obligatione quam contraxit vouendo, liberandi per dispensationem aut commutationem legitimam, factamve legitima auctoritate Superioris, atque iusta de causa, quandoquidem neutra harum est peccatum.

Iam si eadem penitentia non excludat sed includat propositum adimplendi votum factum, Nauar. ibid. cum Angelo *Votum* 3. num. 13. dicit non esse peccatum saltem mortale. Syluest. vero, votum 2. q. 20. absolute ait nullum peccatum esse, si adit rationalis penitendi causa: quod etiam locis citatis volunt Caiet. & Sotus. Qui addit id

præsertim verum esse, quando emissum est votum de re ardua: & is qui vouit experitur difficultatem, quam si præcognouisset non vouisset. Pro Syluestro autem facit hæc ratio: quia potest quis absq; peccato nolle vouere: ergo pariter potest nolle vouisse: quandoquidem vtriusque illius actus, idem est obiectum: quod per solam habitudinem ad diuersas temporis partes, non variatur in bonitate & malitia morali. Sicut ergo ante votum emissum non fuit obligatio gaudendi de illo emittendo, ita nec est non dolendi de emissio. Immo nec illud implendi sine vlllo tali dolore, quod plerique esset valde difficile. Aduertendum est tamen si ex tali penitentiæ oriatur probabile periculum non adimplendi votum, eam mortali malitia non carere: qui enim amat periculum peribit in illo. Cum veniali autem solum foret, si solum esset periculum, languidius implendi votum ex Caiet. & Soto in *istis locis*.

CAP. XVIII.

De materia voti.

SYMMARIVM.

- 240 Tres condiciones, quas materia voti requirit.
 241 Aptissima voti materia est opus supererogationis.
 242 Bonum positum in præcepto, potest esse voti materia.
 243 Quod sit de tali materia, non obstat, quin sit proprie votum, nouam inducens obligationem. Quodq; multiplicatio vnius eiusdemq; voti non multiplicet obligationes, sed solum confirmet primam.
 244 Validum esse potest votum de nunquam peccando mortaliter.
 245 Non item de nunquam peccando venialiter, aut absolute de nunquam peccando.
 246 Explicatio difficultatis, An apta voti materia sit, quidquid bonum est moraliter.
 247 Bonum positum in hominis libertate, quod inhabilitat ipsum ad seruandum consilium Euangelicum, materia est incepta ad votum.
 248 Moraliter bonum, vt sit apta voti materia, debet esse melius suo opposito.
 249 Solutio duarum rationum contra inualiditatem voti de matrimonio contrahendo.
 250 Casus in quibus tale votum censeri potest validum.
 251 Explicatio difficultatis, An validum sit votum de ingredienda religione laxiori.
 252 Votum de re indifferenti quatenus indifferens est, validum non est.
 253 Est autem, quatenus de eadem reddita bona moraliter, ex circumstantia boni finis.
 254 Corollaria quæ ex ea doctrina deduci possunt.
 255 Tres casus in quibus facere votum de materia incepta, peccatum est mortale.
 256 Alij casus in quibus id tantum est peccatum veniale.
 257 Vouere actum venialiter malum, est suo genere mortale.

240. **M**ATERIA voti, seu illud de quo votum fieri debet, tres condiciones requirit, vt intelligitur ex doctrina D. Tho. 2. 2. q. 88. art. 2. Prima, vt sit actus humanus, seu quæ exercere, vel nō exercere liberum sit vouenti. Nam si actus sit, quem vel exercere, vel non exercere situm non est in ipsius potestate, inepte peculiariter obligatione adstringet se ad id, quod velit nolit, ei continget. Secunda, vt sit opus bonum: vt pote quod debet gratum esse Deo, cum votum sit promissio facta Deo, quæ ipse non acceptat nisi factam de re sibi grata. Nihil autem quod bonum non est, Deo gratum est. Quapropter votum non nisi de bono fieri potest. Et ita communis Doctorum omnium sententia est, vt Suarez testatur in tract. 6. De relig. lib. 2. in initio capitis 4. actum malum non posse esse obligationis voti materiam: alioqui enim esset obligatio ad illum exercendum, adeoque ad peccandum, quod absurdum est. Vnde dicitur 2. 2. qu. 4. In malis promissis rescindit fidem: in turpi voto, muta decretum: quod incaute vouisti ne facias: impia est promissio quæ scelere adimpletur.]